

OPPILAIKEN MOTIVOINTI JA INNOSTAMINEN AVOIMEMMAN VUOROVAIKUTUKSEN KEINOIN

Saija Varila, saija.varila@eduouka.fi, tanssi taiteen perusopetuksessa

1 JOHDANTO

Toimin tanssinopettajana lapsille, nuorille ja aikuisille taiteen perusopetusta tarjoavassa opistossa. Pedagoginen kehittämisideani syntyi tarpeesta kehittää erään tanssikurssin oppilaiden innostusta ja motivaatiota tanssitunneilla. Ryhmän oppilaat ovat yläkouluikäisiä suurten niin henkisten kuin fyysisten muutoksien kanssa painivia nuoria. Useimmat heistä ovat harrastaneet tanssia jo pidemmän aikaa ja taitovaatimukset sekä sen myötä taitoharjoittelu ovat muuttuneet haastavammiksi. Tanssitunneilla alkoi ilmetä motivaation puutetta ja epäonnistumisen pelkoa erityisesti salin poikki tehtävien harjoitteiden aikana.

Ben Furmanin mukaan harrastuksen ei aina tarvitse olla tavoitteellista, vaan voi riittää, että kuuluu ryhmään. Tällöin oppilas saa kokemuksen yhteenkuuluvuudesta (Furman, 2022). Pidän tätä tärkeänä osana harrastustoimintaa, mutta haluan myös kannustaa oppilaitani haastamaan itseään ja tämän myötä kehittymään sekä saamaan uusia kokemuksia ja onnistumisia. Eeva Anttila tukee näitä ajatuksia omalla näkemyksellään siitä, että myönteiset sekä merkitykselliset kokemukset ilmenevät muun muassa innostuksena ja haluna jatkaa harrastusta (Anttila, 2022).

Koen omaksi pedagogiseksi vahvuudekseni pyrkimyksen aitoon ja välittävään vuorovaikutukseen. Itselleni tämä tarkoittaa sitä, että haluan vuorovaikutuksellisesti olla samalla tasolla oppilaideni kanssa, enkä huudella totuuksia jostain ylhäältä. Haluan, että oppilaat kokevat itsensä merkityksellisiksi ja kokevat yhteenkuuluvuuden tunnetta. Koen, että ryhmän toimintakulttuuri oli ajautunut kauemmaksi omista ideaaleistani. Tämän vuoksi valitsin kyseisen ryhmän motivoimisen pedagogiseksi kehittämistehtäväkseni.

2 PEDAGOGINEN KEHITTÄMISIDEA HARRASTUSTOIMINTAAN

Valitsin pedagogiseksi kehittämisideakseni tanssioppilaiden motivoinnin ja innostamisen avoimemman vuorovaikutuksen keinoin. Teini-ikäiset tanssioppilaani osoittivat tunneilla merkkejä motivaation puutteesta ja epäonnistumisen pelosta vaativampien taitoliikkeiden harjoittelussa. Kannustaminen ja rohkaisu tilanteessa eivät tuottaneet toivottua tulosta, joten lähdin pohtimaan asiaa syvemmin vuorovaikutuksen näkökulmasta.

Dialogisuus, resilienssi ja sinnikkyys vuorovaikutuksessa

Omat pedagogiset vahvuuteni mielestäni tukevat dialogisuuteen pyrkimistä. Anttilan mukaan dialogisuus on pyrkimystä avautua toiselle, toisen kokemukselle ja vaatii aina kääntymistä toista kohden. Kaikki vuorovaikutus opettajan ja oppilaan välillä ei ole dialogisuutta, vaan dialogisuus vaatii aina kehollista kääntymistä toista kohden, jossa on läsnä toisen kuunteleminen (Anttila, 2010, s.169). Dialogisuuteen pyrkimällä luon tunneille omalla esimerkilläni avoimemman ja aidomman sekä ymmärtävämmän ilmapiirin. Jari Sinkkosenkin mukaan opettajan ja nuoren ymmärtävä ja kunnioittava keskustelu saattavat olla hyvinkin suuri tekijä ongelmatilanteiden ratkaisemisessa (Sinkkonen, 2022).

Katariina Salmela-Aron mukaan opettajan toiminnalla ja vuorovaikutuksella on ratkaiseva merkitys ryhmän ilmapiirille ja motivaation ylläpitämiselle. Myös oppilailla on vaikutusta niin opettajan tapaan opettaa kuin vuorovaikutukseen oppilaiden ja opettajan välillä. Uusien motivaatioteorioiden mukaan onnistunut opetus on kytköksissä opettajan kykyyn sopeuttaa opettamista oppilaiden mukaiseksi. Tunnistamalla oppilaiden tunnetiloja, antamalla oikea-aikaista ohjausta ja palautetta sekä huolehtimalla oppilaiden mahdollisuuksista osallistua toimintaan, opettaja tukee oppilaiden motivaatiota ja erityisesti heikommilla taidoilla varustettuja oppilaita. Oppilaiden sisäinen opiskelumotivaatio vahvistuu oppilaan autonomian tukemisen myötä (Salmela-Aro, 2018, s.17–18). Antamalla oppilaiden ymmärtää omia tunteuksiansi opettajana ja pyrkimällä olemaan heidän kanssaan tasa-arvoisessa vuorovaikutuksellisessa asemassa,

edesautan oppilaiden ymmärrystä heidän omasta vastuustaan ilmapiirin luomisesta ja omasta oppimisestaan.

Lotta Uusitalo-Malmivaara ja Kaisa Vuorinen korostavat vastoinikäymisistä tai epäonnistumisista palautumisessa tärkeänä taitona toipumiskykyä. Positiivisen pedagogiikan mukaan toipumiskyky eli resilienssi kasvaa vuorovaikutuksessa. Hyvää sanoittava ja vahvistava vuorovaikutus luo positiivisista muistoista koostuvan varannon, joka saa voimaan paremmin ja edesauttaa aivoja huomaamaan onnistumiset herkemmin myös jatkossa. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen, 2016.)

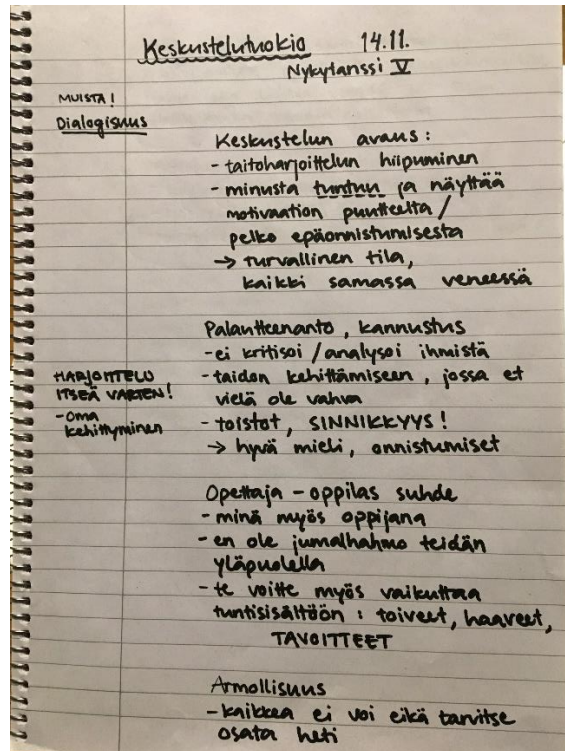
Positiivisen pedagogiikan luontevahvuuksista sinnikkyydellä on keskeinen merkitys toipumiskyvyn kehittämisessä. (ks. Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen, 2016, s.33). Harjoittelussa on tehtävä paljon toistoja, jotta jokin tietty taito voi kehittyä. Vaikeiden asioiden tekemisellä on merkitystä ja epäonnistumisista ja haasteista huolimatta on jaksettava jatkaa. Pelkkä lopputulos ei ratkaise, vaan jokainen saa hyvästä harjoittelusta kannustusta ja kehuja. Opettaja voi kutsua oppilaiden sinnikkyyttä esille korostamalla mielihyvää siitä, miltä tuntuu, kun saavuttaa asioita, jotka tuntuivat aluksi mahdottomilta. Tärkeää on huomauttaa oppilaalle, että epäonnistuminen ei ole seuraus omasta persoonasta, vaan siitä ettei ole vielä mahdollisesti tehnyt tarpeeksi toistoja. (Uusitalo-Malmivaara, 2016, s.102–103.)

Kehittämisidean toteutus ja kehittäminen

Edellisessä osiossa esille tuomieni vuorovaikutuksellisten seikkojen vuoksi päädyin pedagogisen tehtävän toteutuksessani keskustelutuokioihin ja oman ulosantini kehittämiseen. Pitämällä kauden aikana useita ja sisällöllisesti etukäteen suunniteltuja keskusteluita, luon tanssitunneille avointa osallistavaa vuorovaikutuksellista ilmapiiriä. Tuomalla näissä keskusteluissa ilmi omia tuntemuksiani ja ajatuksiani sekä kysymällä heidän mielipidettään ja tuntemuksiaan, otan oppilaat tasa-arvoiseen asemaan itseni kanssa ja mahdollistan heidän osallistamisensa omaan oppimiseensa ja sen myötä motivaation kasvuun.

Ensimmäisen keskustelutuokion sisältö rakentui tietoperustan pohjalta. Suunnittelin keskustelun heti tanssitunnin alkuun, jotta keskustelulle olisi runsaasti aikaa. Kuva 1

osoittaa, miten jäsentelin keskusteltavia asioita itselleni muistiin. Tarkoitukseni oli keskittyä puhumaan ensin omista tuntemuksista ja sitten kysyä oppilaiden tuntemuksia ja heränneitä ajatuksia. Pyrin korostamaan, että tuntemukset ovat jokaisen omia, eikä ole olemassa oikeita tai vääriä vastauksia.

Kuva 1. Keskustelutuokion muistiinpanot (Saija Varila 2022)

Keskustelutuokio jakautui seuraaviin osa-alueisiin: keskustelun avaus, jossa toin esiin omat huomioni ja tuntemukseni tuntiharjoittelun ongelmista; palautteenanto/kannustus, jossa korostin sinnikkyuden tärkeyttä; opettaja - oppilas suhde, jolla pyrin tasa-arvoistamaan vuorovaikutusta sekä armollisuus, jossa korostin epätäydellisyyttä, tunnetilojen huomioimista ja toipumiskykyä. Lopuksi kysyin oppilailta, oliko taitoharjoittelu vaativuudeltaan sopivaa vai liian vaikeaa, ja miten voisin jatkossa ottaa heidät paremmin huomioon tuntuunittelussa heidän motivaationsa parantamiseksi. Keskustelun tarkoituksena oli myös perustella omia toimintatapojani tunnilla, jotta oppilaat ymmärtäisivät ja osaisivat suhtautua niihin paremmin.

Ensimmäinen keskustelutuokio oli vaisumpi, kuin mitä olisin toivonut sen olevan, mutta sain muutamia vastauksia ja mielipiteitä esille nostamiini asioihin ja

taitoharjoittelukysymyksiin. Keskustelulla oli myös toivomani vaikutus: oppilaat motivoituivat tunnin harjoitteisiin huomattavasti sinnikkäämmin ja ilmapiiri oli kauttaaltaan positiivisempi. Keskustelu kirvoitti oppilaiden kielet niin, että seuraavalla tunnilla he uskalsivat puhua enemmän keskenään, kysyä asioita ääneen sekä tulla puhumaan minulle henkilökohtaisesti ja pyytämään apua.

Oman ulosantini kehittäminen vuorovaikutuksen ja oppilaiden kohtaamisen parantamiseksi jatkuu edelleen, mutta olen myös kokenut jo hetkittäisiä omia onnistumia. Jatkossa pyrin antamaan palautetta menemällä oppilaan luokse ja kääntymällä kohti oppilasta, huomioin ja kannustan enemmän, jos joku yrittää sinnikkäästi asiaa vielä siinä onnistumatta, ja osallistan oppilaita enemmän opetukseen pyytämällä ja huomioimalla heidän ehdotuksensa.

Jatkokehittelynä seuraaviin keskustelutuokioihin voisi kokeilla jakaa oppilaat pareihin tai pienryhmiin ensin keskustelemaan keskenään ja sitten vasta koko ryhmän kanssa. Tällöin he saavat pidemmän ajan prosessoida ja pohtia keskustelun aiheita. Tämä saattaisi mahdollistaa hiljaisempien ja ujompien oppilaiden pääsemisen ääneen ja kokemukseen tulla kuulluksi ja nähdyksi.

Pedagogisen kehittämistehtäväni saa tekijänimelläni jakaa avoimesti aoe.fi-sivustolla.

LÄHTEET

Anttila, E. (2010). Taiteen tieto ja kohtaamisen pedagogiikka. Teoksessa E. Anttila (2010). *Taiteen jälki - Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä* (s.151-174). Teatterikorkeakoulu.

Anttila, E. (2022). *Mitä on pedagoginen laatu lasten ja nuorten harrastustoiminnassa?* [Suullinen esitys]. Pedagogisen toiminnan perusteet lasten ja nuorten harrastustoiminnassa 16.5.2022. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Furman, B. (2022). *Ratkaisukeskeiset keinot lasten ja nuorten pedagogisessa ohjaamisessa* [Suullinen esitys]. Pedagogisen toiminnan perusteet lasten ja nuorten harrastustoiminnassa 20.9.2022. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Sinkkonen, J. (2022). *Harrastuksen ohjaaja lapsen ja nuoren kiintymiskohteena* [Suullinen esitys]. Pedagogisen toiminnan perusteet lasten ja nuorten harrastustoiminnassa 12.9.2022. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Uusitalo-Malmivaara, L. & Vuorinen, K. (2016). *Huomaa hyvä! Näin ohjaat lasta ja nuorta löytämään luontevahvuutensa*. PS-Kustannus.

Salmela-Aro, K. (2018). *Motivaatio ja oppiminen*. PS-Kustannus.